

TEISĖJŲ TARYBA

L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 251 4188, faks. (8 5) 268 5187

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
TAIS

2019-05-28 Nr. 36P-77-(7.1.10)
į 2019-05-07 Nr. (1.8E) 2T-396

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO NR. 19-5396 DERINIMO

Teisėjų taryba, išnagrinėjusi išvadoms pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimo Nr. 364 „Dėl už antrinės teisinės pagalbos teikimą, koordinavimą ir mediaciją mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės) pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas) Nr. 19-5396 iš esmės pritardama Projektu teikiamiems siūlymams, atkreipia dėmesį į keletą aspektų.

Dėl LITEKO tvarkomų duomenų

Projektu siūloma numatyti, kad jeigu faktinis advokato antrinės teisinės pagalbos teikimo laikas viršija Taisyklėse nustatytą bylos stadijai (procesiniam veiksmui) skirtą laiką, jis turi būti patvirtintas ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, teisėjo (*kai informacijos apie teismo posėdžio trukmę nėra Lietuvos teismų informacinėje sistemoje (toliau – LITEKO)*) ar antrinę teisinę pagalbą gavusio asmens parašu (Projekto 1.6 papunktis). Taip pat Projekto 1.10 papunktyje aptariami atvejai, kuomet LITEKO galėtų būti tikrinamos tam tikros su teismo procesu susijusios aplinkybės, t. y. aplinkybės, patvirtinančios advokato antrinės teisinės pagalbos suteikimą.

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai (toliau – VGTPT) gauti ir apdoroti šiuos duomenis pagrindu yra laikytina Nacionalinės teismų administracijos ir VGTPT 2015 m. rugpjūčio 18 d. sudaryta duomenų teikimo iš LITEKO sutartis, kurios tikslas – užtikrinti VGTPT teisę gauti informaciją, reikalingą Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytoms VGTPT funkcijoms vykdyti, t. y. sudaryti sąlygas VGTPT tikrinti advokatų, teikiančių pirminę ar antrinę teisinę pagalbą, pateiktų duomenų apie suteiktą (teikiamą) pirminę ar antrinę teisinę pagalbą kontrolę bei atlikti reikiamų duomenų, apskaičiuojant ir mokant užmokestį už suteiktą pirminę ar antrinę teisinę pagalbą, nagrinėjant skundus, pareiškimus dėl advokatų suteiktos (teikiamos) antrinės teisinės pagalbos, paiešką.

Teisėjų taryba pastebi, kad Nacionalinės teismų administracijos direktoriaus 2011 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. 6P-112-(1.1) „Dėl Lietuvos teismų informacinės sistemos nuostatų ir Lietuvos teismų informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“ 23 punkte yra numatyti konkretūs LITEKO tvarkomi pagrindiniai su bylos medžiaga susiję duomenys. Informacija apie teismo posėdžio trukmę LITEKO nėra saugoma kaip atskiras informacijos dėmuo ir ši informacija dažniausiai (jei yra tokia galimybė) gali būti gaunama tik apdorojant LITEKO tvarkomus teismų procesinius dokumentus.

Taigi, manytina, kad nėra tikslo Projekte nurodyti, kad informacija apie teismo posėdžio trukmę yra (gali būti) kaupiama LITEKO (Projekto 1.6 ir 1.10 papunkčiai), nes ši informacija gali būti gaunama apdorojant bylos (popierinės arba elektroninės) medžiagoje esančius teismo procesinius dokumentus.

Atsižvelgiant į tai, Teisėjų taryba mano, kad Projektu siūlomi teisės akto papildymai, susiję su LITEKO ir posėdžių trukme yra netikslūs ir siūlo jų neįtraukti į Projektu tvirtinamas nuostatas.

Dėl Projekto galimų teisinių pasekmių

Projekto lydraštyje nurodoma, kad praktinis galiojančių taisyklių nuostatų taikymas parodė, kad antrinę teisinę pagalbą teikiantys advokatai neretai piktnaudžiauja papildomomis

valandomis, todėl valstybės išlaidos antrinės teisinės pagalbos teikimo funkcijai užtikrinti žymiai didėja. Atsižvelgiant į tai bei kitus aspektus, nurodytus Projekto lydimuosiuose dokumentuose, siūloma atlikti pakeitimus, susijusius su apmokamo laiko ribojimais advokatams atlikti tam tikrus veiksmus, pvz., numatoma, kad apskaičiuojant advokatams, kurie nuolat arba prireikus teikia antrinę teisinę pagalbą, už antrinės teisinės pagalbos teikimą mokamą užmokestį ir atsižvelgiant į faktinį antrinės teisinės pagalbos teikimo laiką pasirengti nagrinėti bylą gali būti skiriama ne daugiau kaip pusė valandos prieš kiekvieną teismo posėdį (Projekto 1.2, 1.4 papunkčiai), kai šiuo metu galiojantis reguliavimas numato pasirengimui apmokamą vieną valandą. Taigi, daroma prezumpcija, kad advokatams pakaktų dvigubai mažiau apmokamo jų darbo laiko pasirengti nagrinėti bylą prieš kiekvieną teismo posėdį. Taip pat tam tikrais atvejais trumpinamas apmokamas susipažinimo su bylos medžiaga laikotarpis (Projekto 1.3, 1.5 papunkčiai).

Teisėjų taryba pastebi, kad advokato tinkamas ir apmokamas pasiruošimas atstovauti asmenį yra svarbus tiek asmens teisių gynbos kontekste, tiek operatyviam teismo procesui ir bylos nagrinėjimui. Todėl svarstytina, ar apmokamo laiko susipažinti su byla ar pasirengti teismo posėdžiui mažinimas ir jo sąsajos su sklandžiu teismo procesu ir asmens teisių tinkamu gynimu būtų proporcingas siekiui efektyviau panaudoti valstybės biudžeto lėšas, išmokamas už suteiktą antrinę teisinę pagalbą.

Taip pat pastebėtina, kad Projekto 1.6 papunktyje numatyta tikslinti teisės aktą panaikinant nuostatas, kuriomis VGTPT nurodomas kaip konkretus subjektas, į kurį advokatas turi teisę kreiptis su prašymu priimti sprendimą dėl papildomo užmokesčio už suteiktą antrinės teisinės pagalbos trukmę. Svarstytina, ar šios nuostatos panaikinimas yra tikslingas, nes Projektu panaikinama aiški nuostata dėl adresato, į kurį turėtų kreiptis advokatas, teikęs papildomos trukmės antrinę teisinę pagalbą.

Pirmininkas

Algimantas Valantinas